

Elias Martin. Sculp.

J. F. Martin. Sculp. 1782.

LUND
FRÅN LILLA TORGET TIL NORR

Hans Excellence Rikets Rådets m.m. Högvärdorne
förlägvas detta

Herr Grafen Carl Fredric Scheffer
af Desf

allrömmelike Genare.
Elias & Joh. Fr. Martin.

252

neg.

LUND,

Belägen i Hertigdömet Skåne, är nu en liten, men urgammal Stad. Des ålder går intill selfva Hedendomen. Redan år 920 var den anseelig stor och ibland Städerna i Norden den rikaste. Den har ock varit ganfka väl, efter den tidens Fortifications fätt, befäst med Träborg. Man finner troligt, at Staden gått längre i väster emot Värpinge. Lika fannolikt är, at den derstädes haft sin Hamn. At den således drivvit en anseelig handel både til sjös och lands, är förmodeligen utan all tvifvel. Ty gamle Skrifver underrätta oss, at man lagt intill LUND med Långskepp a). Men denne LUNDS välmåga varade icke länge. En Isländsk Vikinge, EIGIL SKALAGRIM, hvilken, sedan han röfvat i Curland, lägger med sin Flotta uti Örefund. Han frågar hvar något vidare vore at förtiena. Han fick strax förslag på LUND; såsom den rikaste här i negden. Staden blef derföre angripen, och änteligen, efter et tappert motstånd, intagen, plundrad och upbränd. Om LUND sedermera få aldeles kommit til sin fordna välmåga, är svårt at säga. At den i det närmaste återvunnit sin gamla välmåga och at Christendomens utvidgande icke minskat des anseende, kan man deraf fluta, at 21 Sokne-Kyrkor, 6 Kloster och åtkillige Capeller b) icke voro tilräckelige, at ryma Inbyggarnes latinska andakt. LUND har haft den hedren, at vara Säte för hela Nordens Öfverste Prest och Erke-Biskop. Domkyrkan är gammal och af en befynnerlig bygnad. Den har fordom varit tilegnad St. LARS, såsom Kyrkans Patron. Under denna Kyrka är äfven en underjordisk Kyrka, kallad: *Krafts-Kyrkan*. Utom åtkillige der befintelige Monumenter, ser man der en Brunn med et godt vatn, omgifven med et Brunskar, uprest af Tälgesten, på hvars vesträ sida står uthuggen en Lus med et Får i munnen. Denna *Krafts-Kyrka* har den i LUND varande Tyska nationen nytjat til sin Andeliga förnödenhet. Skolan härstädes är den äldste i hela Norden. Den invigdes redan för 700 år sedan; och har äfven under selfva Påfviika villoandan, et högre Lärofäte varit i stånd i LUND, uti hvilket Academiska heders-titlar äro utdelte, hvilka äretekn lära och förmodeligen hafva varit de första, man kan bevifa hafva varit i Norden til Lärdoms Idkare förlänte. Redan på det Tolfte århundradet, var här en början giord til et Bibliotheque. Under Konung CARL den XI:s minderårighet, inrättades den nu i LUND varande Kongl. Hög-Skolan år 1666; men invigdes ej förr än år 1668. Den kallas ock Infliktaren til ständig äminnelse, *Academia Carolina*. Denna Hög-Skola äger et vackert Bok-förråd, hvilket dageligen förkofrar sig. Den midt i Staden liggande få allmänt kände *Lundegård*, är den samma, som Kongl. Academiens nu innehafver. Den reducerades ifrån Biskop WINSTRUPS Arfvingar, och skänktes af Konung CARL den XI. til Academiens behof. Det år 1675 begynte kriget med Dannemark, slutades i LUND, då Freds-Traktaten år 1679 den 26 September blef der underkrefven. Biskopen öfver Skåne och Blekinge, som tillika är Kongl. Academiens Pro-Canceller, har här sit säte. Man bör ingalunda förbigå anmärka, at den Store Konung CARL den XII. tog år 1716 här i Staden sit Högqvarter. En omsländighet, som giorde, at nyheter ifrån vårt LUND blefvo få begärlige och betydande, som annars märkvärdigheter från Paris, Berlin eller London. Detta är nu kort teking af den lilla Staden LUND, hvilken för sista gången förlorat sin fordna styrka och anseende, när den 1452 af Konung CARL KNUSSON nästan aldeles förlördes.

a) ORM STOROLFSONS Saga. b) Den som äftundar namnen på dessa Kyrkor, Kloster och Capeller, finner dem med nöje upräknade i Herr Cantzli-Rådet LAGERBRINGS Tal om LUND, hållit den 3 October 1766, och hvaraf måttadelen hvad här om LUND är anfördt, tagit är.